

E-KÖZMŰ

- Az e-közmű 2013 novembere óta működik, a bevezetés utolsó fázisának (nem digitális adatok feldolgozása és publikálása) határideje 2017. január 1.
- A kialakított tájékoztató rendszer célja az egységes digitális alap térkép, valamint az egységes elektronikus közműnyilvántartási gyakorlat kialakítása.
- Az e-közmű öt szolgáltató adataira vonatkozóan tartalmaz közérdekből nyilvános adatokat: víz-, gáz-, távhő-, villamos energia és elektronikus hírközlési szolgáltató.
- Az Infotörvény (2011. évi CXII. törvény) alapján közérdekből nyilvános adatnak minősülnek azon szervezetek vagy személyek tevékenységgel kapcsolatos adatai (személyes adatok kivételével), melyek jogszabály vagy állami-, önkormányzati szervvel kötött szerződés alapján kötelezően igénybe veendő vagy más módon ki nem elégíthető szolgáltatást nyújtanak.
- A közműadó valós alapon történő megállapítása érdekében az e-közmű adatokat szolgáltat a NAV részére. A 2013-ban bevezetett közműadóból éves szinten kb. 55 milliárdos állami bevétel származik.

A Kormány [T/11762.](#) számon benyújtott javaslata az egységes elektronikus közműnyilvántartás (e-közmű) kapcsán kijelöli az ellenőrzési és végrehajtási hatáskörrel felruházott szervezeteket. Az Infojegyzet az e-közmű hazai szabályozását tekinti át.

Út az e-közműig

A közműnyilvántartást szabályozó 3/1979 (Ép. Ért. 11.) ÉVM utasítás 2008. január 1-jéig volt hatályban. 1990 előtt a magyar közműnyilvántartási rendszer Európában az egyik legjobban működő rendszer volt, mely fő funkciója az országosan egységes nyilvántartás biztosítása volt (Csemniczky-Czakó-Égető, [2008](#); Szűcs, [2011](#)). A közműnyilvántartás alapját az egyes üzemeltetők szakági nyilvántartása képezte, az utasítás külön meghatározta a Központi Közműnyilvántartó (KKN) és a szakági közműnyilvántartók feladatait. Az egységesítés célja a térképre, a felmérési és térképezési módszerekre, valamint a változásvezetés módjára vonatkozott.

A rendszerváltást követően megindult a közművek privatizációja, az állam és közigazgatás-, valamint a jogszabályi környezet megváltozása következtében egy jogilag, szakmailag és pénzügyileg szabályozatlan rendszer alakult ki (Szűcs, [2011](#)). A különböző szervek által vezetett nyilvántartások nem kapcsolódtak egymáshoz, illetve duplikált adatbázisok keletkeztek. Az egységes szabályozáson alapuló, naprakész közműnyilvántartás hiánya, és a meglévő nyilvántartások pontatlansága több vis maior és katasztrófahelyzetet is eredményezett, emiatt a 2233/2007. (XII. 12.) Korm. határozat közfeladatként határozta meg az egységes közműnyilvántartás kialakítását elősegítő szabályozórendszer létrehozását.

Az [Egyszerű Állam](#) című középtávú kormányzati program célul tűzte ki a közműtérkép-adatbázis kialakítását, valamint a közműtérképek teljes nyilvánosságának biztosítását (86. pont). A kapcsolódó intézkedéseket az [1405/2011 \(XI. 25.\) Korm. határozat](#), illetve az ezt módosító [1416/2012 \(X. 1.\) Korm. határozat](#) tartalmazza. Az épített környezet átalakításáról és védelméről szóló [1997. évi LXXVIII. törvény](#) 2012-es módosításakor a kormány felhatalmazást kapott arra, hogy rendeletet alkosson a közmű- és nyomvonal jellegű építmények egységes elektronikus nyilvántartásának létrehozásáról, amelyre 2013-ban került sor: [324/2013 \(VIII. 29.\) Korm. rendelet](#) az egységes elektronikus közműnyilvántartásról.

E-KÖZMŰ

Az egységes elektronikus közmű-nyilvántartási rendszer (e-közmű) egy információs, lekérdezési rendszer, mely öt vezetékes közmű közérdekből nyilvános adatait tünteti fel: víz, gáz, távhő, villamos energia, elektronikus hírközlés. A rendszer osztott relációs adatbázison alapul, ami azt jelenti, hogy nincs egy egységes központi adatbázis és nyilvántartás, hanem a részeiben már meglévő közműadatbázisok jelennek meg egy egységes felületen (földhivatali térképen). Célja, hogy a közművezetékek és nyomvonal jellegű építmények közérdekből nyilvános adatait elektronikusan kezelje, azokat megossza és hozzáférést biztosítson a felhasználók számára; mindezzel létrehozva egy digitális adatbázist, melyen a különböző szakági ágazatok adatainak rögzítése egységes módon történik.

A [324/2013 \(VII. 29.\) Korm. rendelet](#) rögzíti az elektronikus közműnyilvántartás feladatait, az adatszolgáltatással kapcsolatos kötelezettségeket. A nyilvántartási szolgáltatás egyrészt információs felületet biztosít egy adott terület közművezetékekkel való ellátottságáról, másrészt utólagos kontroll vizsgálatra ad lehetőséget a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) számára. Az e-közmű keretében az **információk két típusa** különböztethető meg, az azokhoz

való hozzáférés tekintetében:

- bárki által hozzáférhető adatok;
- a NAV számára hozzáférhető információk.

Az első típusba a közművezetékek egyes ismérvei (nyomvonala, elhelyezkedésének módja, közműhálózati hierarchiában betöltött funkciója, szakági típusa, általa szállított közeg és a szállítás módja), valamint a tulajdonosra, illetve az üzemeltetőre vonatkozó adatok tartoznak. Ezekhez az információkhoz ügyfélkapun való belépést követően bárki hozzáférhet.

A második típusba az egyes tulajdonosok, illetve állami/helyi önkormányzati tulajdonú közművezetékek esetén az üzemeltetők közműhálózatának hosszadatai tartoznak. Az e-közmű ezeket az adatokat (a közműadó valós alapokon való kiszámítása érdekében) a NAV számára biztosítja. (A közművezetékek adóját a [2012. évi CLXVIII. törvény](#) vezette be, mely 2013. január 1-jével lépett hatályba. A közműszolgáltató az adó összegét önadózással állapítja meg.)

Adatszolgáltatási kötelezettsége a közművezetékek elhelyezkedése tekintetében az egyes üzemeltetőknek van. Az üzemeltetőknek az e-közműhöz való csatlakozást (regisztrációt) követően folyamatosan kell az adatokat szolgáltatniuk.

1. ábra: Közművek csoportosítása

Tulajdonosi szerkezet szerinti	Kiterjedés szerinti	Rendeltetési cél szerinti
<ul style="list-style-type: none"> → önkormányzatok kizárólagos tulajdonában lévő közművek → állami többségi tulajdonban lévő közművek → magán és vegyes tulajdonú közművezetékek 	<ul style="list-style-type: none"> → egy települést kiszolgáló → csoportos → regionális → országos → kontinentális → globális 	<ul style="list-style-type: none"> → vízgazdálkodási vagy vízi közművek <ul style="list-style-type: none"> → vízellátás (ivó- és ipari víz) → csatornázás (szenny- és csapadékvíz- elvezetés) → energiaellátó közművek <ul style="list-style-type: none"> → villamosenergia-ellátás és közvilágítás → vezetékes gázellátás → távhőellátás (fűtés és használati meleg víz) → távközlő közművek <ul style="list-style-type: none"> → hírközlő közművek (pl.: telefon, táviró, telex) → egyéb hírközlő hálózatok, jelzőkészülékek (pl.: tv-kábel)

Forrás: Dr. Török Sándor (2011): [Közműrendszerek](#)

Adatszolgáltatásra kötelezettek (az e-közmű [honlapja](#) alapján):

- a víziközmű-szolgáltatást;
- az elválasztott rendszerű csapadékvíz-elvezetést;
- a szénhidrogén-ellátást;
- a távhőszolgáltatást;
- a villamosenergia-ellátást biztosító közmű-vezetékek; valamint
- az elektronikus hírközlést biztosító nyomvonalas építmények üzemeltetői.

Az egyes üzemeltetők minden év március 31-ig kötelesek megküldeni a Lechner Lajos Tudásközpont Nonprofit Zrt. (e-közműt üzemeltető szervezet) részére a hálózata által lefedett települések listáját, valamint az ügyfélszolgálatuk és a közműegyeztetésben hatáskörrel rendelkező munkatársuk címét és elérhetőségét. Az új közművezeték a szakági nyilvántartásba csak a nyíltárkos geodéziai bemérést követően kerülhet be.

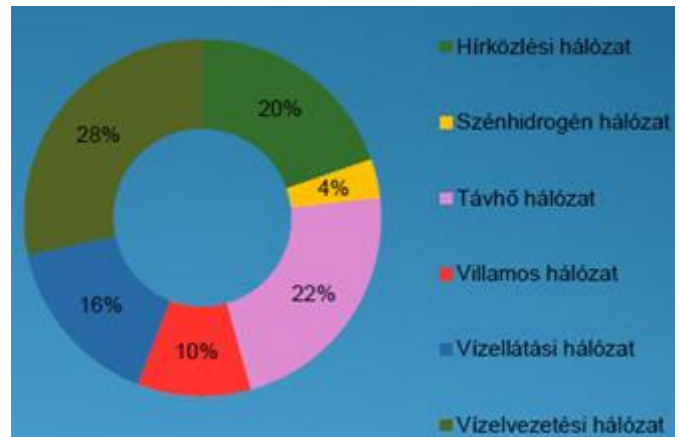
Az e-közmű irányába több ütemben kezdődött meg az adatszolgáltatás a rendelkezésre álló adatok minőségétől függően (a közművezeték-ről van-e digitális térképi adat, illetve, ha van, akkor az EOVS koordináta rendszerben – Egységes Országos Vetületi Rendszerben – került-e rögzítésre). Az adatszolgáltatás fázisai és határideje:

- digitális, EOVS-ban lévő adatok publikálása (2014. január 1.)
- digitális, nem EOVS-ban lévő adatok feldolgozása és publikálása (2015. január 1.)
- nem digitális adatok feldolgozása és publikálása (2017. január 1.)

Az e-közműhöz 2013. november és 2015. január között a kb. 1200 közmű-üzemeltetői cég közül csak 250-en csatlakoztak. Szakágankénti megoszlásukat a 2. ábra szemlélteti.

Az e-közmű rendszere kizárólag ügyfélkapus belépést követően érhető el, a közművezeték szolgáltatók számára nem készült külön felület.

1. ábra: Adatszolgáltatók szakágankénti megoszlása

Forrás: Szűcs, 2015

Az e-közmű nyilvántartás működése

Az adatszolgáltatók nyilvántartásukat külön, saját adatbázisukban vezetik, EOVS-rendszerben. Mivel nincs egy központi adatbázis, ezért az e-közmű nyilvántartás virtuálisan, a lekérdezések eredményeként jön létre (Szűcs, 2011). A közműadatokat WMS (Web Map Service), illetve WFS (Web Features Service) szolgáltatás keretében kell megküldeni. A WMS szolgáltatás a térképalapú adatbázisokat böngészőben megjeleníthető képpé alakítja át. Az így előálló adatokat a végfelhasználók (állampolgárok, tervezők, építetők, engedélyező hatóságok, stb.) érik el. A WFS szolgáltatás a térinformatikai objektumok adatainak és tulajdonságainak lekérdezésére szolgál. Az így nyújtott adatokat a NAV veszi igénybe (Autodesk Fórum [honlapja](#)). A nyilvántartások pontosságáért az egyes szolgáltatók vállalnak felelősséget.

Jelenleg a kormányrendelet nem rendelkezik arról, hogy mely szerv ellenőrizze az adatszolgáltatási kötelezettségek teljesülését, illetve hajtja végre az esetleges mulasztásokhoz kapcsolódó hatósági eljárásokat. A mostani gyakorlat alapján az e-közmű irányába történő adatszolgáltatás elmulasztásáért nem jár közvetlen szankció, viszont közvetett szankciónak tekinthető, hogy az üzemeltető nem kapja meg az adatszolgáltatás pótlásáig a következő használatbavételi (üzemeltetési) engedélyt (Cservenák idézi Szűcs Mihályt, 2014).

A [T/11762.](#) számú törvényjavaslat ezen hiányosságok pótlására irányul.

Az e-közmű rendszer **előnyei** (Szűcs, [2011](#), [2015](#)):

- a közműadatok nyilvánosságával költségcsökkenés érhető el;
- kiküszöbölhető a többszörös adatgyűjtés;
- a többszörös nyilvántartások megszüntetésével forrás-megtakarítás érhető el;
- a nyilvántartás pontossága és megbízhatósága nő;
- a tervezéshez, beruházáshoz szükséges alapvető információk egy helyről beszerezhetőek;
- egyszerűsödik a közműegyveztetés;
- csökkennek a hatóságok adminisztratív terhei;

- gyorsabbak a beruházási engedélyezések;
- gyorsabb a közműszolgáltatók közötti adatcsere;
- állami és önkormányzati feladatok támogatása (településüzemeltetés, településrendezés);
- a közműbalesetekből származó közvetlen és közvetett károk mérséklődése;
- adózási fegyelem erősödése.

Jelenleg az e-közmű tájékoztatási rendszerként működik, a cél az egyablakos ügyintézés megteremtése, az e-közmű tervezést támogató rendszerré való fejlesztése (Szűcs, [2015](#)). E rendszer keretében a teljes közműegyveztetési folyamat végigkövethetővé és ellenőrizhetővé válik.

Források:

- [324/2013 \(VIII. 29.\) Korm. rendelet](#) az egységes elektronikus közműnyilvántartásról
- [1997. évi LXXVIII. törvény](#) az épített környezet alakításáról és védelméről
- [2011. évi CXII. törvény](#) az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról
- [2012. évi CLXVIII. törvény](#) a közművezetékek adójáról
- E-közmű [honlapja](#)
- Lechner Tudásközpont [honlapja](#)
- Dr. Csemiczky László – Dr. Czako János – Égető Csaba (2008): Közműnyilvántartás. [Oktatási segédlet](#) (Összevont segédlet az előadásokhoz). Budapest, Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Építésmérnöki Kar
- Cservenák Róbert: e-közmű – Egységes elektronikus közmű nyilvántartás földmérő szemmel. [Előadás](#). (n.a.)
- Cservenák Róbert: Az e-közmű kihívás törvényi háttere, megvalósítása, üzemeltetése, jövőképe. [Előadás](#). 2014. május 16.
- Szűcs Mihály: Az egységes elektronikus közmű- és nyomvonalas létesítmények nyilvántartásának (e-közmű) szabályozása. [Előadás](#). 2011. szeptember 17.
- Szűcs Mihály: E-közmű bevezetésének kérdései és nehézségei egyes elektronikus közműnyilvántartás szabályozása. [Előadás](#). Közlekedésfejlesztés Magyarországon Konferencia, 2015. május 12-14.
- Dr. Török Sándor (2011): [Közműrendszerek](#). Szent István Egyetem